

KVALITETSDEKLARATION

Konjunkturstatistik över sjuklöner (KSju)

Ämnesområde

Arbetsmarknad

Statistikområde

Sjuklöner

Produktkod

AM0209

Referenstid

2019 kvartal

Statistikens kvalitet	3
1 Relevans	3
1.1 Ändamål och informationsbehov	3
1.1.1 Statistikens ändamål	3
1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov	3
1.2 Statistikens innehåll	3
1.2.1 Objekt och population	3
1.2.2 Variabler	4
1.2.3 Statistiska mått	4
1.2.4 Redovisningsgrupper	4
1.2.5 Referenstider	4
2 Tillförlitlighet	4
2.1 Tillförlitlighet totalt	4
2.2 Osäkerhetskällor	5
2.2.1 Urval	5
2.2.2 Ramtäckning	5
2.2.3 Mätning	6
2.2.4 Bortfall	6
2.2.5 Bearbetning	7
2.2.6 Modellantaganden	7
2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig	7
3 Aktualitet och punktlighet	8
3.1 Framställningstid	8
3.2 Frekvens	8
3.3 Punktlighet	8
4 Tillgänglighet och tydlighet	8
4.1 Tillgång till statistiken	8
4.2 Möjlighet till ytterligare statistik	8
4.3 Presentation	8
4.4 Dokumentation	8
5 Jämförbarhet och sam användbarhet	8
5.1 Jämförbarhet över tid	8
5.2 Jämförbarhet mellan grupper	9
5.3 Sam användbarhet i övrigt	9
5.4 Numerisk överensstämmelse	9
Allmänna uppgifter	10
A Klassificeringen Sveriges officiella statistik	10
B Sekretess och personuppgiftsbehandling	10
C Bevarande och gallring	10
D Uppgiftsskyldighet	10
E EU-reglering och internationell rapportering	10
F Historik	11
G Kontaktuppgifter	11

Statistikens kvalitet

1 Relevans

1.1 Ändamål och informationsbehov

1.1.1 Statistikens ändamål

Syftet med undersökningen är att belysa sjukfrånvaron under sjuklöneperioden, de 14 första sjukfrånvarodagarna som finansieras av arbetsgivaren.

Undersökningen används för forskning och beslutsfattande.

1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov

Undersökningen används för en mängd skiftande ändamål bland annat vid forskning och beslutsfattande. Undersökningen har även betydande roll i att upplysa allmänheten om sjukfrånvaroutvecklingen i landet. Undersökningen ger även företag och organisationer en möjlighet att jämföra deras sjukfrånvaro gentemot undersökningens. Socialdepartementet som uppdragsgivare tillsammans med Finansdepartementet och Försäkringskassan kan ses som de primära användarna av statistiken.

Inom vissa användningsområden krävs tillgång till sjukfrånvarouppgifter på objekt nivå. Det gäller främst forskning inom en rad olika områden rörande individers hälsa.

Förutom att framställningen av Konjunkturstatistik över sjuklöner (KSju) är nödvändig för sammanställningen av den officiella statistiken, skapar den även goda förutsättningar för att tillgodose andra informationsbehov inom ämnesområdet som inte ryms inom ramarna för den officiella statistiken. Detta genom att erbjuda tillgång till (avidentifierad) mikrodata för olika forsknings- och analysändamål.

1.2 Statistikens innehåll

De statistiska målstorheterna som redovisas inom ramar för den officiella statistiken utgörs av uppgifter över skattade värden på totaler och per anställda inom sjuklöneperioden för antal sjukdagar, antal sjukfall, antal ersättningsdagar och antal sjukfall per fallängd, där fallängd är antalet kalenderdagar i ett sjukfall.

1.2.1 Objekt och population

Intressepopulationen omfattar samtliga anställda individer i Sveriges företag och organisationer som varit sjukfrånvarande någon gång under de 14 första sjukfrånvarodagarna som finansieras av arbetsgivare. Målpopulationen omfattar samtliga anställda individer inom Staten, Näringslivet, hushållens icke vinstdrivande organisationer (HiO) samt samtliga arbetsgivare med fler än 99 anställda inom landstings- och primärkommunal sektor. Uppgifterna i undersökningen samlas in på företagsnivå.

Överensstämmelsen mellan intressepopulationen och målpopulationen är inte total. Undersökningen gör en avgränsning och bortser från företag och organisationer inom landsting- och primärkommunal sektor med färre än 100

anställda. Avgränsningen är så pass liten att detta inte har någon inverkan på statistiken. Målpopulationen fångar inte in de individer som är anställda i Sveriges företag och organisationer och som inte är folkbokförda i landet (dvs. individer med samordningsnummer), detta medför även att målpopulationen avviker något från intressepopulationen. Målobjekten och observationsobjekten är samma, det vill säga anställda som har varit sjuka.

1.2.2 Variabler

Utifrån de insamlade sjukfrånvarouppgifterna sammanställs och publiceras statistik som belyser sjukfrånvaron de 14 första sjukfrånvarodagarna som bekostas av arbetsgivaren. Via de insamlade uppgifterna skattas antalet sjukfall, sjukdagar och ersättningsdagar per anställd och kvartal fram samt antalet fall per fallängd.

Målvariablerna som skattas fram via de inrapporterade uppgifterna:

Sjukfall - Varje tillfälle en arbetstagare påbörjar en frånvaro från arbetet på grund av sjukdom genererar ett sjukfall.

Sjukdagar - Alla kalenderdagar i ett sjukfall.

Ersättningsdagar - Alla kalenderdagar i sjukfallet som arbetstagaren har rätt till sjuklön (inklusive karensdagen).

Observationsvariablerna är desamma som målvariablerna och intressevariablerna.

1.2.3 Statistiska mått

Undersökningen redovisar skattningar av totaler över antalet sjukdagar, sjukfall, sjukfall per fallängd samt skattningar av kvoter såsom sjukdagar per anställd och sjukfall per anställd.

1.2.4 Redovisningsgrupper

Skattningarna redovisas uppdelat på kön och sektorsindelningarna: Näringslivet, Offentlig förvaltning (Kommunal, Landsting och Staten) samt HiO. Redovisningen görs även på näringsgren med en uppdelning på produktion- och servicenäringar. Kön sätts utifrån den näst sista siffran på personnumret (jämn siffra för kvinnor och udda siffra för män) för de individer som haft en sjukfrånvaro. Sektorsindelningarna sätts enligt standarden för institutionell sektorindelning (INSEKT 2014) och Näringsgrenarna sätts enligt standarden för svensk näringsgrensindelning (SNI 2007).

1.2.5 Referenstider

Redovisningen av undersökningen sker kvartalsvis och materialet redovisas 10 till 12 veckor efter det undersökta kvartalets utgång.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Tillförlitligheten för undersökningen bedöms vara god. Undersökningens sjukfrånvaroutveckling överensstämmer med sjukfrånvarostatistiken som

Kortperiodisk sysselsättningsstatistik (KS) och Arbetskraftsundersökningarna (AKU) visar. Största delen av primärmaterialen levereras direkt från arbetsgivarens egna lönesystem vilket bedöms vara korrekta uppgifter. Undersökningen är delvis en urvalsundersökning, vilka alltid medför osäkerhet.

Ett designbaserat skattningsförfarande används i skattningarna av de statistiska målstorheterna, vilket innebär att hänsyn tas till företagets sannolikhet att bli utvalda. Om uppgifter saknas imputeras de i vissa fall och för övriga görs ett antagande om att bortfallet är slumpmässigt inom stratum och designvikterna justeras.

Osäkerhetsmått anges i form av 95-procentiga konfidensintervall för de grundtabeller som redovisar på undersökningens webbplats under Fördjupad information. Övriga publiceringsformer saknar konfidensintervall.

2.2 Osäkerhetskällor

I en urvalsundersökning finns olika osäkerhetskällor som påverkar materialet på olika sätt. De handlar om allt ifrån bortfall av uppgifter från uppgiftslämnare till att uppgiftslämnare missuppfattar frågeställningen och skickar in felaktiga uppgifter.

2.2.1 Urval

Som urvalsram till KSju används Företagsdatabasen (FDB). Rampopulationen stratifieras efter storlek enligt antal anställda, bransch och sektor. De stratum innehållande arbetsgivare i landstings- och primärkommunal sektor med fler än 99 anställda, samt alla arbetsgivare som kan hänföras till staten totalundersöks. Även de stratum som innehåller företag och organisationer inom Näringslivet och HiO med fler än 199 anställda totalundersöks. Bland övriga företag och organisationer inom Näringslivet och HiO, som har färre än 200 anställda, dras ett stratifierat obundet slumpmässigt urval (OSU). Totalt undersöks drygt 4 100 företag och organisationer. 1 900 av dessa är slumpmässigt utvalda i ett OSU. Ett sannolikhetsurval som ett OSU, innebär att det införs en slumpmässig osäkerhet i skattningen.

Urvalsdragning sker två gånger om året. I mars månad för andra och tredje kvartalet 2018 samt i september för fjärde kvartalet 2018 och första kvartalet 2019.

2.2.2 Ramtäckning

Det sker fortlöpande förändringar av företag och organisationer vilket gör att undersökningens rampopulation i viss mån avviker från målpopulationen. Den uppstådda skillnaden bidrar till täckningsfel. De vanligaste orsakerna till täckningsfel är att företagen och organisationerna fusioneras, nybildas och upphör. Täckningsfel kan beskrivas som under- och övertäckning beroende på om företagen och organisationerna tillhör rampopulationen eller inte. Ungefär 4,5 procent av företagen i urvalsramen genomgår någon slags förändring mellan två urvalsdragningar. Det finns en eftersläpning i uppdateringen av urvalsramen vilket även bidrar till täckningsfel. För att minska effekten av täckningsfel samt att omfördela uppgiftslämnarbördan dras nytt urval två gånger per år. Övertäckningen var högst för Näringslivet under fjärde kvartalet 2018 och uppgick till 10,0 procent. I samband med de kvartalsvisa

publiceringarna, publiceras även bortfallet och övertäckningen. Detta publiceras i "Bortfall och analys" på produktens webbplats. I dokumentet redovisas det ovägda och storleksvägda bortfallet samt övertäckningen för Näringslivet, Offentlig förvaltning (Kommunal, Landsting och Staten) och HiO¹.

Denna felkälla torde ge ett visst bidrag till osäkerheten, men felet minimeras genom att två urval dras per år. Inga studier om täckningsfel i undersökningen är gjorda.

2.2.3 Mätning

Denna undersökning använder sig av direktinsamling. Mätfel kallas den avvikelse som uppstår mellan det uppmätta värdet och det faktiska värdet. Den vanligaste orsakerna till mätfel uppstår då uppgiftslämnarna missförstår vilka uppgifter som ska skickas in, eller att uppgiftslämnarna inte fyller i uppgifterna korrekt. Detta medför att de inskickade uppgifterna manuellt måste bearbetas eller att en återkontakt måste tas med uppgiftslämnarna. De flesta uppgifter till undersökningen inkommer via webbapplikation eller FTP-filer och tas direkt ur uppgiftslämnarens lönesystem. Mätinstrumentet återges i sin helhet i Statistikens framställning (StaF).

Mätfelens omfattning och inverkan på osäkerheten är svåra att bedöma storleksmässigt. Inga mättekniska test genomförts.

2.2.4 Bortfall

Bortfallet utgörs av samtliga företag och organisationer i Näringslivet, Offentlig förvaltning och HiO från vilka mätvärden saknas helt (objektbortfall). Den vanligaste orsaken till bortfall är att uppgiftslämnarna inte inkommer med de aktuella uppgifterna. Bortfallet i skattningarna hanteras med raka uppräknings inom strata, som innebär att ett antagande görs om att bortfallet är slumpmässigt inom stratum och designvikterna justeras. Alternativt genom imputering. Raka uppräknings inom strata görs bland företag och organisationer med färre än 1000 anställda och bygger på antagandet om att bortfallet kan betraktas som helt slumpmässigt. I annat fall finns risken för skeva skattningar vilket medför att konfidensintervallets tillförlitlighet minskar. För företag och organisationer med 1000 anställda eller fler imputeras värdena på företagsnivå enligt tvillingmetoden. Metoden går ut på att ett liknande företag eller organisation gällande antalet anställda och bransch väljs ut och ersätter det företag eller organisation vars värden saknas.

Under fjärde kvartalet år 2018 uppgick bortfallet för Näringslivet till 16,2 procent, för Offentlig förvaltning uppgick bortfallet till 5,4 procent och för HiO uppgick bortfallet till 11,6 procent. Bortfallet bedöms vara högre i Näringslivet och HiO på grund av att mindre företag och organisationer i större utsträckning inte inkommer med uppgifter. Detta kan tänkas bero på att

¹ <http://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/arbetsmarknad/sjukloner/konjunkturstatistik-over-sjukloner-kjsu/produktrelaterat/Fordjupad-information/bortfall-och-overtackning/>

de mindre företagen skickar in uppgifter främst via webblanketen, medan de större företagen kan skicka in sina uppgifter direkt från lönesystemet.

Under "Bortfall och analys" på produktens webbplats redovisas utöver bortfallet även det storleksvägda bortfallet. Det storleksvägda bortfallet tar hänsyn till företag och organisationers storlek. Det storleksvägda bortfallet uppgick till 16,9 procent för Näringslivet, för Offentlig förvaltning uppgick det till 8,9 procent och för HiO uppgick bortfallet till 9,9 procent under det fjärde kvartalet år 2018.

För att kompensera för bortfallet justeras designvikterna utifrån svarsmängden enligt antagandet att bortfallet kan betraktas som helt slumpmässigt. Om så inte är fallet finns risk för att skattningarna kommer att innehålla skevheter, vilket i sin tur medför bland annat ökad osäkerhet vid beräkning av konfidensintervall.

2.2.5 Bearbetning

Med bearbetningsfel avses den del av avvikelsen som beror på ofullkomlighet i bearbetningen. Detta uppstår bland annat genom databearbetning (dataregistrering, kodning och rättningar i samband med maskinell/ manuell granskning) och numeriska skattningsberäkningar. För att minimera felen åter kontaktas uppgiftslämnaren där tveksamheter finns. Det genomförs även extra kontroller för de imputerade värdena och extremen värden som uppkommer.

Rimlighetskontroller av uppgifter genomförs i olika jämförelser mellan månader och år.

2.2.6 Modellantaganden

Målpopulationen utgörs av samtliga anställda inom Näringslivet, Offentlig förvaltning samt HiO. Inom landstings- och primärkommunal sektor undersöks dock enbart företag och organisationer med fler än 99 anställda. Påverkan på sjuktalet bedöms vara försumbara då det endast förekommer ett fåtal företag och organisationer med färre än 99 anställda inom landstings- och primärkommunal sektor. Därför görs ingen justering av skattningarna.

2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig

Undersökningen tar inte fram någon preliminär statistik.

3 Aktualitet och punktlighet

3.1 Framställningstid

Sammanställningen av undersökningen sker kvartalsvis och materialet redovisas 10 till 12 veckor efter det undersökta kvartalets utgång.

3.2 Frekvens

Statistiken framställs och redovisas kvartalsvis medan insamlingen sker månadsvis.

3.3 Punktlighet

Publiceringen har skett enligt ursprunglig publiceringsplan.

4 Tillgänglighet och tydlighet

4.1 Tillgång till statistiken

Konjunkturstatistik över sjuklöner publiceras på SCB:s webbplats, dels på produktsidan och i Statistikdatabasen.

4.2 Möjlighet till ytterligare statistik

SCB utför på beställning bearbetningar på primärmaterialet. Forskare, utredare m.fl. kan i vissa fall efter sekretessprövning få tillgång till oidentifierat material för egen bearbetning. Detta görs genom att man skickar in sin förfrågan till mikrodata@scb.se och blir kontaktad av en handläggare för vidare diskussion om upplägget.

4.3 Presentation

Statistiken presenteras i form av tabeller, diagram och text.

4.4 Dokumentation

Statistiken är dokumenterad enligt SCB:s dokumentationssystem; Statistikens kvalitet beskrivs i "Kvalitetsdeklarationen" (detta dokument) som ersätter det tidigare dokumentet "Beskrivning av statistiken", BAS. Statistiken finns även dokumenterad i SCB:s dokumentationsmall StaF samt i MetaPlus där mikromaterialet är dokumenterat. De går att nå via SCB:s webbplats www.scb.se/AM0209. På webbplatsen finns det även dokumentation och tabeller över bortfallet "Bortfall och övertäckning".

5 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

5.1 Jämförbarhet över tid

Undersökningen har sedan starten, första kvartalet år 2002 samlats in månadsvis och publicerats kvartalsvis med undantag för fjärde kvartalet år 2005. Uppehållet skedde i samband med att SCB övertog ansvaret för undersökningen från Försäkringskassan. Urvalsstorleken och insamlingsförfarandet har under åren förändrats, men ska i stort inte påverka nivåskattningarna i undersökningen.

Under andra kvartalet år 2015 förändrades redovisningen av statistiken. De traditionella benämningarna privat och offentlig sektor delades upp i tre sektorer; Näringslivet, Hushållens icke vinstdrivande organisationer och

Offentlig förvaltning. Förändringen beror på den nya standarden för institutionell sektorindelning (INSEKT 2014) som innebar en anpassning till det europeiska systemet för nationella-och regionala räkenskaper. I och med förändringen skapades nya tabeller i statistikdatabasen. Tidigare tabeller finns under rubriken "Äldre tabeller som inte uppdaterats".

5.2 Jämförbarhet mellan grupper

KSju består av en totalundersökt del samt en urvalsdelen. Detta medför en mindre osäkerhet vid jämförelse mellan de olika redovisningsgrupperna. Den totalundersökta delen innefattar samtliga företag och organisationer i respektive redovisningsgrupp. Urvalsdelen innefattar ett urval av företag och organisationer bland de som ingår i redovisningsgrupperna. Detta medför att urvalsdelen har ett osäkerhetsmått (konfidensintervall) som medför en viss osäkerhet vid jämförelse med den totalundersökta delen.

Förutom KSju producerar även SCB andelen sjukfrånvarande per kvartal via Kortperiodisk sysselsättningsstatistik (KS). KS redovisar andelen individer som varit sjukfrånvarande från arbetet oavsett längd (dvs. kort- och långtidssjukfrånvaro). Detta medför att en jämförelse mellan produkterna inte är möjlig, dock följer produkterna samma mönster över tid.

5.3 Samanvändbarhet i övrigt

Tillsammans med den statistik som Försäkringskassan tar fram genom socialförsäkringssystemet kan den totala bilden över sjukfrånvaron i landet visas.

5.4 Numerisk överensstämmelse

Statistikvärden i samtliga tabeller som publiceras inom ramar för den officiella statistiken är konsistenta.

Allmänna uppgifter

A Klassificeringen Sveriges officiella statistik

Statistiken ingår i Sveriges officiella statistik (SOS).

För statistik som ingår i Sveriges officiella statistik (SOS) gäller särskilda regler för kvalitet och tillgänglighet, se lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken samt Statistiska centralbyråns föreskrifter (SCB-FS 2016:17) om kvalitet för den officiella statistiken.

Officiell statistik skall vara försedd med beteckningen Sveriges officiella statistik eller med symbolen nedan:

B Sekretess och personuppgiftsbehandling

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretesskydd enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i EU:s dataskyddsförordning (2016/679). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken. Sekretessen gäller för allt inkommet material. Undersökningen innehåller personnummer samt organisationsnummer som avidentifieras efter utlämnandeprövning till t.ex. forskare.

C Bevarande och gallring

Enligt lagen om den officiella statistiken ska personuppgifter gallras när de inte längre behövs för sitt ändamål. Enligt regleringen i statistiklagstiftningen får Riksarkivet föreskriva om undantag från gallring.

Konjunkturstatistik över sjuklöner är i enlighet med RA-MS 2017:15, Föreskrifter om ändring av Riksarkivets föreskrifter (RA-MS 2007:64) om bevarande hos Statistiska centralbyrån undantagna gallring av personuppgifter.

I detta fall bedömdes integritetsskyddet i form av sekretessbestämmelser och överlämnande till Riksarkivet vara tillräckligt. Forsknings- och kulturintressena bedömdes väga tyngre än det skydd som gallringen skulle ge.

Det slutgiltiga observationsregistret bevaras på SCB i fem år innan överlämnande till Riksarkivet. De insamlade grunduppgifterna (primärmaterial) bevaras hos SCB i två år och skall därefter gallras med stöd av Riksarkivets föreskrifter om gallring (RA-MS 1998:7 ändr. RA-MS 2006:57).

D Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger enligt lagen om den officiella statistiken (SFS 2001: 99) och SCB-FS 2011:12.

E EU-reglering och internationell rapportering

Statistiken är inte EU-reglerad.

F Historik

SCB hade till uppgift mellan åren 2002 till 2005 att samla in uppgifter gällande sjukfrånvaron. Under år 2006 tog SCB även över ansvaret för sammanställningen och publiceringen av det insamlade materialet på uppdrag av Socialdepartementet. KSju publicerade för första gången år 2006 för första kvartalet och blev år 2007 en anslagsfinansierad produkt.

Från och med andra kvartalet år 2011 genomfördes det en ny design gällande urvalet i undersökningen. Tidigare samlades uppgifter in på arbetsställenivå via Kortperiodisk sysselsättningsstatistik (KS) för företag och organisationer i privat sektor med färre än 100 anställda. Ett urval drogs för de företag och organisationer som hade mellan 100 till 500 anställda i privat sektor. I och med införandet av den nya designen drogs endast ett urval för de företag och organisationer som hade färre än 200 anställda i privat sektor på företagsnivå.

Detta gjordes för att öka kvaliteten på det inkomna materialet samt för att minska uppgiftslämnarbördan för de arbetsställen som tidigare ingick i urvalet. De företag som tidigare lämnat in uppgifter för enskilda arbetsställen kunde genom den nya designen lämna in uppgifter direkt från lönesystemet för företaget.

G Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet	Statistiska Centralbyrån (SCB)
Kontaktinformation	Konjunkturstatistik över sjuklöner (KSju)
E-post	information@scb.se (Statistikservice)
Telefon	010-479 50 00 (Statistikservice)